

Oponentský posudek na diplomovou práci Terezy Vilímové Vyučující češtiny jako cizího jazyka pro děti předškolního věku

Diplomová práce kolegyně Vilímové představuje kvalitativní studii založenou na datech od vyučujících působících v Praze a v Paříži. Cílem práce je prozkoumání současné situace výuky češtiny jako cizího jazyka z hlediska vyučujících, kteří se této výuce věnují, a to především pokud jde o jejich kvalifikaci, jimi volené přístupy a metody a využívané učební materiály.

Jako pozitivní chci zdůraznit fakt, že práce obsahuje pouze stručnou teoretickou část, která nezabíhá do nesouvisejících oblastí a drží se tématu. Shledávám zde pouze dva nedostatky, v kapitole 3.2.1 *Předškolní období*, podkapitole *Řeč* bych vzhledem k oboru studia očekávala hlubší vhled do dané problematiky a práci s větším množstvím pramenů, navíc by bylo vhodné pokusit se o pohled nejen psychologický, ale také lingvistický. Druhá má připomínka se týká kapitoly 2.2 *Příprava vyučujících*, ve které se autorka pokusila o vyčerpávající výčet možností, kde se může zájemce o didaktiku češtiny jako cizího jazyka vzdělávat. Na tomto místě bych doporučila zmínit také Dvousemestrální zdokonalovací kurz pro učitele češtiny jako cizího jazyka, který již řadu let realizuje UJOP a který je jedním z mála akreditovaných kurzů určených učitelům z praxe. Ačkoliv není zaměřený primárně na předškolní vzdělávání, některé volitelné přednášky toto téma zahrnují.

Výzkumná část je zpracována velmi pečlivě, autorka sice nepracovala s příliš velkým počtem respondentů, podařilo se jí však nasbírat dostatečné množství dat.

V metodologii výzkumu vidím riziko zejména v tom, že většina z respondentek z výzkumu realizovaného v Praze jsou studentky, případně absolventky oboru Učitelství češtiny jako cizího jazyka. Jelikož tento obor patří pod program Učitelství pro střední školy a výzkum se zaměřuje na předškolní pedagogiku, není žádným překvapením, že respondentky nebyly na práci s danou věkovou kategorií během studia systematicky připravovány. Z pohledu zákona jsou pro tuto činnost v podstatě nekvalifikované.

Souhlasím s autorkou v tom, že by se pozornost oboru měla zaměřit také směrem k předškolnímu vzdělávání. Systematická předškolní výuka češtiny jako cizího jazyka v české republice v podstatě neexistuje, proto bylo nezbytné se pro potřeby výzkumu spokojit s různými druhy kroužků, které nabízejí různé subjekty a které, jak respondentky potvrzují,

nemusejí být ze strany školek přijímány příliš vážně. To ale logicky způsobilo jistou roztržitost nasbíraných dat.

V rámci strukturovaných rozhovorů mi chybí otázka, zda mají respondentky nějakou metodickou podporu se strany organizace, která dané kurzy zajišťuje, ať už v oblasti práce s předškolními dětmi, tak v oblasti vyučování češtiny jako cizího jazyka.

Některé respondentky uvádějí, že si ve své činnosti počínají intuitivně a samy si hledají možnosti, jak s takto malými dětmi pracovat. Autorka práce neuvádí věk respondentek, jelikož ale zmiňuje, že většina z nich jsou nebo v nedávné době byly studentkami našeho oboru, lze předpokládat, že nemají ještě zkušenosti s dětmi daného věku z pozice rodiče. Tento fakt může ovlivňovat jejich schopnost s dětmi pracovat, proto by mohlo být zajímavé srovnat jejich výpovědi s respondenty, kteří zkušenosti s danou věkovou skupinou mají. V analýze rozhovorů je kladen jen velmi malý důraz na metody, které respondentky při své práci využívají.

Práce obsahuje drobné nedostatky způsobené nepozorností, např. chybné tvary jmen (vyučující čeština jako cizího jazyka dětí předškolního věku, s. 5). Seznam použité literatury by si zasloužil větší pozornost, např. na s. 124 je chyba v titulu práce Zuzanny Bedřichové (testů místo textů) a v titulu práce Lindy Doleží (slovo navíc), na s. 129 je uveden zdroj sbírky zákonů jako místo v soukromém počítači (Dostupné z: <file:///C:/Users/Tereza/Downloads/sb103-08.pdf>. ISSN 1211-1244., s. 129).

Předložená práce splňuje požadavky kladené na diplomové práce, doporučuji ji k obhajobě a navrhuji stupeň hodnocení výborně.

V Praze dne 26. 1. 2016

Mgr. Kateřina Šormová, Ph.D.